

DR. CSAPODY TAMÁS

BULÁNYI, A KATONASÁGMEGTAGADÓ

Bulányi György 1964-ben kezdett bele élete főművének tekinthető munkájának megírásába. A Bokor bázisközösség teológiai nézeteit és létét máig meghatározó, „Keressétek az Isten országát!” (KIO) című mű 1968-tól terjedt el a Bokorban és 1982-ben nyerte el végső formáját. A KIO-ban került megfogalmazásra Bulányinak és ezáltal a Bokornak „az erő nem-alkalmazás” elve. Ez az elv az Újszövetség (Jézus Krisztus) alapján megfogalmazott keresztény (vallási alapon nyugvó), komplex etikai normarendszer, életforma, világhoz való viszony, hasonlóan az erőszakmentesség elveit a gyakorlatban is megvalósító Jehova Tanúkéhez („semlegesség elve”), nazarénusokéhoz („fegyvertelenség elve”) és reform adventistákéhoz („nem-harcoló álláspont”).

A Bulányi-Bokor „erő nem-alkalmazás” elvének meghatározó része a totális hadsereg-ellenesség. Ennek jegyében egyrészt elutasítja az államnak a lelkiismeret és vallási meggyőződés feletti uralmát; a háborút, az erőszak, az ölés, a pusztítás alkalmazását; az erőszak alkalmazására való tudatos felkészülést és felkészítést; az ölés megtanulásának szakszerű és legitim módját; a katonai, a militáns értékeket, ideológiát és szemléletet; a nagy költséggel fenntartott fegyveres szervezetek létét. Az „erő nem-alkalmazás” elve másrészt jelenti a felelősségvállalást az ország és emberiség iránt; a tenni akarást a konfliktusok erőszakkal, fegyverrel való „megoldása” ellen; a félelem és erőalkalmazás paradigmájának meghaladását; a keresztényi és nem keresztényi, hagyományos magatartással szemben egy másik magatartásforma felmutatását.

Mindebből ered az általános hadkötelezettség alapján, békében és háborúban, férfiak és nők által teljesítendő, a katonáskodással összefüggő magatartási- és tevékenységi formák elutasítása. Ennek ismert az eskü vagy fogadalom előtti és utáni, civilként vagy már katonaként „megvalósított” viselkedési formák széles skálája. Ismertek továbbá a kettő közötti, a személyes honvédelmi kötelezettség különböző státuszában megvalósított - elutasító - viselkedési formák.

Bulányi György a KIO írásának kezdetén 45 éves volt. Merza József, a Bokor első katonaságmegtaga-

gadója 47 évesen tagadta meg a katonai szolgálatot. 1964 (KIO) és 1979 (Merza megtagadása) között 15 év tel el. Ez idő alatt számos, relevanciával bíró esemény történt nemzetközi viszonylatban (pl. Helsinki Egyezmény), a magyar társadalmi vonatkozásokban (pl. formálódó ellenzék) és a változásokat leképező törvényi szabályozásokban (pl. Büntető Törvénykönyv; Honvédelmi törvény; fegyver nélküli katonai szolgálat). Szintén jelentőséggel bír a Magyar Katolikus Püspöki Kar és a Vatikán valamint Bulányi közötti teológiai-egyházpolitikai viták eszkalálódása. Ettől függetlenül is, ebben az időszakban a Bokorban is jelentős változások történtek (erőszakellenes irodalom összegyűjtése, első katonaságmegtagadó jelentkezése, Kiszelyi Károly katolikus katonaságmegtagadó példája és fellépése). Mindezek nyomán született meg az áttörés: Merza József megtagadta a katonai szolgálatot. Példáját még 30 Bokorhoz tartozó katonaköteles férfi követte. A honvédelmi kötelezettség által előírtaknak azonban ennél sokkal több Bokorbeli férfi és nő nem tett eleget. Évtizedeken keresztül folytatott sokirányú hadsereg-ellenes felfogásuknak és tevékenységüknek is köszönhetően részük volt az (erőszakmentes) rendszerváltásban és az azt követő, különböző erőszakellenes civil szerveződésekben, valamint a polgári szolgálat bevezetésében és az általános hadkötelezettség megszűnésében.

KIRÁLY IGNÁCZ

TESTVÉRBARÁTAIM!

Hálát adok a mennyei Atyának, hogy a Piarista és a Bokor nagycsalád együtt emlékezik és ünnepel most az Eucharishtiában. Gyurka bácsink nagyon pap, piarista és tanár volt. Egyszer beszélgettünk arról is vele, hogy nem a tanári sajátosság egyike-e az, hogy a görög metanoia (tudatátalakítás) fogalmát emelte ki és nem a Jézushoz anyanyelvileg közelebb álló tesuwah (hazatérés, visszatérés) szavát. Azzal bújti ki a kérdés alól, hogy „nagyjából ugyanaz a kettő. Piarista volt olyannyira, hogy mikor 1973-ban életem nagy döntésében örültem, akkor ő a lelkivezető kihez is küldött további beszélgetésre, mint piarista rendtársához, Kállai Emil atyához. A most együtt ünneplő két nagy családból én a Bokorhoz